

REFERENCES

1. Dolgova, T.V. (2007). Formirovaniye i razvitiye angliyskoy terminologii dizaina odezhdy i mody v sotsiolingvisticheskom aspekte. [Formation and the Development of English Terminology of Clothes Design and Fashion in Sociolinguistic Aspect]. Omsk.
2. Skvortsova, E.E. (2015). Sposoby popolneniya leksiko-semanticheskogo polya <http://uverenniy.ru/programma-po-predmetu-svyashennoe-pisanie-vethogo-zaveta.html> «Moda» vo frantsuzskom i angliyskom yazykah kak otrazheniye razvitiya verbalnogo vestimintarnogo koda (na materiale leksiki internet-magazinov odezhdy). [The Ways of the replenishment of lexico-semantic field <http://uverenniy.ru/programma-po-predmetu-svyashennoe-pisanie-vethogo-zaveta.html> «Fashion» in French and English languages as a reflection of the development of verbal vestibular code (on the material of lexis of internet-shops of clothes)]. Tula.
3. Orlova, L.V. (1988) Azbuka mody. [ABC of fashion]. Moscow: Prosvescheniye.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Вдовенко – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та перекладу факультету іноземних мов Ізмайльського державного гуманітарного університету.
Науккові інтереси: лінгвістика тексту, психолінгвістика, психологія.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Tetyana Vdovenko – PhD in Philological Sciences, Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of English Language and Translation at the Izmail State University of Humanities.
Scientific interests: studying text linguistics, psycholinguistics, and psychology.

УДК 801.631.51:61]:811.111'06

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ СКОРОЧЕННЯ В АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕКСТАХ

Тетяна ЗАБОЛОТНА (Переяслав-Хмельницький, Україна)

e-mail: taniazab@gmail.com

ЗАБОЛОТНА Тетяна. ТЕРМІНОЛОГІЧНІ СКОРОЧЕННЯ В АНГЛОМОВНИХ МЕДИЧНИХ ТЕКСТАХ

У статті розглянуто лексичні скорочення медичних термінів. Автор доводить, що скорочення спрямоване на створення коротших порівняно з вихідними структурами синонімічних їм номінацій. Серед медичних термінів найпоширенішими є форми скорочення лексичних одиниць – аббревіація. Автор вважає за необхідне, щоб англійські скорочення були внесені в спеціальні довідники та словники. Іншими словами, необхідний процес кодифікації, тобто створення англо-українських словників скорочень, посібників і практичних рекомендацій з перекладу скорочень в медичному дискурсі з англійської мови на українську і навпаки.

Ключові слова: медичний дискурс, медичний термін, мовна економія, аббревіатура, скорочення.

ЗАБОЛОТНА Тетяна. TERMINOLOGICAL SHORTENING IN THE ENGLISH MEDICAL TEXTS

The article deals with the lexical shortening of medical terms as the most productive ones for the lexical completion in general. The author argues that the shortening is aimed at creating shorter synonymous nominations than the original structures. Among the medical terms, the most common forms are the shortening of lexical units is abbreviation. The modern level of medical science demands to convey a great bulk of information as quickly as possible, saving space and time. The most popular methods of shortening from the advertising structural and pragmatical points of view are taken into consideration. Shortening of words means the formation of new ones by substituting a part of the word for a whole, affecting both separate words and word-groups. All shortened words function in the language as other ordinary words do, thus taking on specific grammatical inflections. The medical terms has a trend to shorten long and difficult words especially for reading comprehension. Medical discourse is intended for medical stuff. Besides, all the new shortenings have to be familiar to an average people in order to be competent about their health. Having their own peculiarities in style, they demand some special skills from advertisers, while being written. In general, shortening remains one of the most productive ways of writing new qualitative medical texts because of their economy of written space and time. The author considers it necessary that English abbreviations be made into special reference books and dictionaries. In other words, the process of codification is needed, that is, the creation of the English-Ukrainian dictionaries of shortening, manuals and practical recommendations for the translation of shortening in particular and branch texts in general from English into Ukrainian and vice versa.

Keywords: medical discourse, medical term, language saving, abbreviation, shortening.

Інтерес до медичного дискурсу пов'язується з розглядом функціонування мови у зв'язку з забезпеченням ефективності інтерактивних процесів у медичній сфері, оптимізацією структурно-семантичних способів організації медичних текстів. Симптоми хвороби, діагностування, схеми лікування і реабілітаційні заходи, супровідні документи на ліки та медичне обладнання складають область, де неприпустима приблизність формулювань, неточність термінів. Це мова усталених форм, кліше і безумовної точності. Функціональні особливості фахового медичного мовлення визначаються насамперед взаємодією наукового та ділового стилів мови, вживанням мовних засобів (фахових термінів) високого ступеня стандартизації та точністю формулювань. Тому цілком природно, що наукові терміни перебувають у центрі уваги, коли йдеться про медичне фахове мовлення.

Медичний термін за своєю формальною структурою не відрізняється від інших слів (лексичних одиниць), але водночас – це складна лексична одиниця тієї чи іншої мови для спеціальних цілей. Лексика медичної тематики відображає об'єктивні процеси наукового-

технічного прогресу, який тим чи іншим чином впливає на формування лексичного складу англійської мови у цілому. Медична лексика має надзвичайно велике значення, адже вона є сполучною ланкою у процесі передачі знань термінологів світу різних поколінь та різноманітних напрямів.

Медична терміносистема набуває все більшої значущості для сучасного суспільства, адже здорове майбутнє людства стає однією з основних загальнолюдських цінностей. Заслужують на увагу дослідження А. В. Боцмана [1] присвячене структурно-семантичним та прагматичним особливостям фармацевтичних текстів (на матеріалі англомовних інструкцій до вживання лікарських препаратів); С. В. Вострової [3], в якому вчена розглядає лінгвокогнітивні та комунікативно-прагматичні особливості сучасного англомовного медичного дискурсу (на матеріалі медичних текстів з проблематики ВІЛ/СНІДу); Л. В. Рогач [6], яка досліджує семантичну основу лінгвістичних термінів в українській та англійській мовах; І. Ф. Стоянова [7] провела дисертаційне дослідження лексико-семантичної системи англомовної травматологічної термінології. Ю. В. Віт [2] внесла вагомий внесок в науку, дослідивши лінгвокогнітивний аспект англомовної офтальмологічної термінології.

Мета статті полягає у науковому аналізі скорочень медичних термінів та розкритті їх семантики.

В англійському медичному дискурсі значне місце займають найрізноманітніші види скорочень. Скорочене написання слів або сполучення спостерігається ще в давніх рукописах, написаних на монетах та предметах побуту. З появою друкарства традиція писати скорочено збереглася і залишається дуже популярною у сучасному науково-інформаційному світі. Скорочення зустрічається у різних стилях мовлення: від офіційно-ділового до розмовного. Скороченням (*shortening*) називається морфологічний словотвір, при якому деяка частина звукового складу вихідного слова опускається.

Взявши за основу класифікацію А. І. Д'якова [4], ми виявили наступні види скорочень в медичному дискурсі:

- 1) частково скорочені складні слова: *ARCnet – Attached Resources Computing Net*;
- 2) ініціально слівні скорочення: *e-mail – electronic mail, T-display – touch display*;
- 3) складові скорочення: *med – medicine, ver – version, Ca – cancer; carcinoma; ref – refer; reg – regular, tabs – tablets, abdo – abdomen*;
- 4) складно-складові скорочення: *TB – tuberculosis, TUR – transurethral prostate resection, VOLSER – volume serial number*;
- 5) літерні: *DD – dangerous drugs; GCFT – gonococcal complement fixation test, BP – Base Pointer; ARM – artificial rupture of membranes*;
- 6) акроніми, що збігаються за формою з вже існуючими словами: *EARN – European Academic Research Network*;
- 7) акроніми, що не збігаються за формою з вже існуючими словами: *Iaser – Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation*;
- 8) скорочення, що складаються з однієї ініціальної літери: *R – right, respiration, red; P – pulse, protein; S – single, sugar; U – urea*.

Різноманіття форм створення скорочень у медичному дискурсі нерідко призводять до ускладнень при їх сприйнятті, особливо у випадках, коли автори не розшифровують їх і вводять у своїх текстах скорочення, припускаючи, що вони добре відомі пацієнту. Важливо пам'ятати, що у зв'язку з відсутністю міжнародних та національних стандартів на скорочення багато англійських скорочень не мають еквівалентів в українській мові. У цьому випадку слід звернутися до додаткових лексикографічних джерел та інших спеціальних прийомів передачі значення того чи іншого поняття.

У сучасних медичних текстах широко вживаються латинські скорочення. Напр.: *a.m. – ante meridiem – до полудня; p.m. – post meridiem – після полудня; etc. – and so on – (лат. et cetera) – і так далі; circa – близько, приблизно; i.e. – that is to say – (лат. id est) – тобто; ib.; ibid. (от лат. ibidem) – там само; NB – please note – (лат. nota bene) – на замітку та інші.*

Абревіація є одним із видів скорочення, суть якої полягає у використанні мінімуму мовних засобів для передачі максимального змісту. З іншого боку, абревіація – це прояв мовної компресії як специфічного лінгвістичного явища, що виникає в умовах, коли є

можливість скорочення якоїсь частини тексту без будь-якої суттєвої шкоди його змісту. Тенденція до економії мовних засобів впливає на функціонування та розвиток усіх рівнів англійської мови. Фонетична компресія виявляється у порушенні фонетичних норм через швидкість мовлення. Для морфологічного рівня характерне використання особливих морфем для створення усічених розмовних форм слів та висловлювань. Синтаксичному рівню властива еліптичність не лише на рівні речення, але й на рівні цілого тексту. Тож компресію можна розглядати як характерне для англійської мови явище.

У лінгвістиці існують різні терміни на позначення абрєвіації. Серед них найпоширенішими є такі: «функціональна зміна», «нульова деривація», «кореневе творення», «дублети», «варіанти розгорнутих сполучень зі спільним значенням», «результати конденсації», «результати прямої універсализації» та ін. Через те, що в абрєвіатурах інформація передається меншою кількістю знаків, тому «ємкість» кожного знака є більшою, що дає можливість розглядати абрєвіацію як один з видів оптимізації мовногоповідомлення. Однак, дуже часто, скорочення є самим важким елементом усної і писемної мови. Професійне уживання абрєвіації є дуже затребуваним в усіх сферах діяльності, але особливу значимість відіграє в такій області, як медицина. Неадекватне тлумачення абрєвіатур, що часто зустрічаються в медичній документації, може коштувати людині здоров'я чи навіть життя. Тому особливо гостро стоїть питання про утворення і упорядкування абрєвіатур.

Сама специфіка абрєвіатур виявляє тенденцію до усунення «внутрішньої форми». Відомо, що абрєвіатури не мають кореня, афіксів, тобто таких граматичних елементів, які характеризують слово як особливого роду мовну одиницю. Абрєвіатури виникають внаслідок утворення з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття. Такі як *A.D.A. (American Dental Association) – A.A.C. (Американська Асоціація стоматологів); AL (arterial line) – BK (внутрішньоартеріальний катетор); BCP (birth control pill) – OK (оральний контрацептив); CAB (coronary artery bypass) – АКШ (аортокоронарний шунт); CNS (central nervous system) – ЦНС (центральна нервова система); DNA (deoxyribonucleic acid) – ДНК (дезоксирибонуклеїнова кислота); HIV (human immunodeficiency virus) – ВІЛ (вірус імунодіфіциту людини); BMA (British Medical Association) – БМА (Британська медична асоціація); MOH – Medical Officer of Health – СК (санітарний лікар); BP – blood pressure – ТК (тиск крові); BPC (British Pharmaceutical Codex) – БФК (Британський фармацевтичний Кодекс); CNS (central nervous system) – ЦНС (центральна нервова система); DVT (deep venous thrombosis) – ТГВ (тромбоз глибоких вен); FB (foreign body) – ІТ (інородне тіло); MRC (Medical Research Council) – РМД (Рада з медичних досліджень); MVP (mitral valve prolapse) – ПСМК (пролапс стулок мітрального клапана); A/B (acid-base ratio) – А/Б (кислотно-лужний стан); NSAD (non-steroid antiinflammatory drug) – НПП (нестероїдні протизапальні препарати); PVT (paroxysmal ventricular tachycardia) – ПШМ (пароксизмальна шлуночкова тахікардія).*

Графічні скорочення не є самостійними словами, вони використовуються лише на письмі і читанні. Серед графічних абрєвіат розрізняють стандартні та широко відомі, але обмежені функціональними рамками напівофіційної медичної документації, такі як: *ATC (around the clock) – цілодобово (про нагляд, про призначення ліків); 2HPG (2 hours (after meals) plasma glucose) – Рівень глюкози плазми через 2 години після їжі; HPI (history of present illness) – історія теперішньої хвороби (лат. anamnesis morbi); T.S.T.H. (too sick to send home) – не повністю вилікуваний, щоб відпустити додому зі стаціонару; PO (by mouth) – через рот (лат. per os); VS (vital signs) – показники життєдіяльності (включають в себе частоту серцевих скорочень, частоту дихання, артеріальний тиск, температуру тіла, сатурацію кисню).*

Лексичні абрєвіатури – це складноскорочені слова, що утворилися шляхом скорочення слова чи стійкого словосполучення, який мав ознаки окремої лексеми, як елемента мови. У результаті лексикалізації абрєвіатура набуває «власну словотворчу парадигму і не відрізняється в цьому сенсі від окремого слова» / *(ALT (alanine aminotransferase) – аланінова амінотрансфераза; ANA (antinuclear antibody) – антинуклеарні антитіла; BBB (bundle branch block) – блокада ніжки пучка Гіса;*

Слід відмітити, що відрізняють декілька типів абрєвіатур:

1) Абревіатури ініціального типу – ті, що утворилися із початкових літер кожного слова в словосполученні: *BBB (bundle branch block)* – блокада ніжки пучка Гіса; *BMI (body mass index)* – індекс маси тіла; *CAT (computerized axial tomography)* – аксіальна комп'ютерна томографія; *IVC (inferior vena cava)* – нижня порожниста вена.

2) Абревіатури складові, що утворилися з поєднання початкових частин слів, наприклад: *alk phos (alkaline phosphatase)* – лужна фосфатаза; *amt amy (amount amylase)* – кількість амілази; *readm pat (readmission of the patient)* – повторна госпіталізація пацієнта. *at fib (atrial fibrillation)* – мерехтіння (фібриляція) передсердь, мерехтлива аритмія.

3) Абревіатури змішаного типу, які складаються як з початкових літер слів, так і з початкових звуків: *Anti-SMA (Anti-Smooth Muscle Antibody)* – антитіла до гладкої мускулатури; *CK-MB (creatin kinase, myocardial band)* – креатинкіназа, міокардіальний ізофермент; *TMP-SMX (trimethoprim /sulfamethoxazole)* – триметоприм + сульфаметаксозол (бактрим, бісептол).

Морфологічна абревіація припускає усікання одного слова, синтаксична ж кількох слів, причому скорочення може відбуватися на рівні складу, фрагмента або частини слова, на рівні ініціалів, а також особливим шляхом – у результаті комбінованого з'єднання складу, фрагмента або частини слова і початкових звуків слів вихідного словосполучення чи складу, фрагмента або частини слова і цілого слова (часткове скорочення абревіатури, за визначенням лінгвіста).

Останнім часом утворилося дуже багато різноманітних абревіатур, і деякі з них своїми ініціалами співпадають за своєю фонетичною структурою із загальноновживаними звичайними словами. Це явище називається омоакронімія: *CAT (computerized axial tomography)* – аксіальна комп'ютерна томографія; *MAP (mean arterial pressure)* – середній артеріальний тиск.

Важливо мати на увазі, що існують різноманітні значення одного і того ж скорочення. Медичні абревіатури характеризуються високою полісемією, і чим менша кількість знаків, тим вища кількість повторів. Наприклад:

A.D.A. – 1) *American Dental Association* (Американська Асоціація стоматологів); 2) *American Diabetic Association* (Американська Асоціація по діабету); 3) *American Dietetic Association* (Американська Дієтична Асоціація).

AMA – 1) *American Medical Association* (Американська медична Асоціація); 2) *Anti-Mitochondrial Antibody* (антимітохондріальні антитіла).

PR – 1) *per rectum* (через пряму кишку); 2) *pulmonic regurgitation* (легенева регургітація, недостатність клапана легеневої артерії); 3) *progesterone receptor* (прогестероновий рецептор)

CHD – 1) *congenital heart disease* (вроджена хвороба серця); 2) *coronary heart disease* (коронарна хвороба серця). *CO* – 1) *cardiac output* (серцевий викид) 2) *carbon monoxide* (окис вуглецю). *CT* – 1) *computer tomography* (комп'ютерна томографія); 2) *cerebral tumor* (пухлина головного мозку); 3) *coronary thrombosis* (тромбоз коронарних артерій); 4) *coronary thrombolysis* (коронарний тромболізис).

MS – 1) *multiple sclerosis* (розсіяний склероз); 2) *mitral stenosis* (мітральний стеноз).

ER – 1) *emergency room* (кімната (відділення) надання екстреної (швидкої допомоги); 2) *estrogen receptor* (рецептор естрогену).

CCNU – *chloroethylcyclohexylnitroso-urea* (code designation for lomustine) – ломустин (антинеопластичний препарат).

CABG – *coronary artery bypass grafting* – аорткоронарне шунтування – в усному мовленні вимовляється як «кебідж».

CI – *Cardiac index* – серцевий індекс.

CK – *creatin kinase*. У розмовному мовленні – креатинкіназа.

HBV – «*hepatitis B virus*» – «Вірус гепатиту В». У розмовному мовленні – ейч–бі–ві.

Для зменшення ймовірності помилок під час прочитання медичних текстів, рекомендовано використовувати лише стандартні абревіатури. Але, як видно з вищепроаналізованого фактичного матеріалу, серед медичних термінів трапляється велика кількість абревіатур, які повторюються і мають навіть не два, а три і чотири різні значення

(розшифровки). Тому потрібно розуміти медичний термін-скорочення на основі контекстуального значення.

У ході аналізу медичних абrevіатур і різного типу скорочень ми пересвідчилися, що необхідно мати спеціальні фахові знання у галузі медицини і підвищену увагу до читання медичних термінів, особливо їх скорочень. Навіть не всі медичні словники фіксують нові терміни через стрімкий розвиток медичної науки.

Отже, скорочення медичних термінів можна розглядати як один із можливих способів мовної економії, що є ще одним переконливим доказом наявності тісних зв'язків предметів, явищ і мови у реальному світі. Особливістю скорочення медичних термінів є те, що вони спрямовані на утворення значно коротших в порівнянні з вихідними структурами номінацій-синонімів, що дає можливість економити місце в обмежених за обсягом медичних текстах без скорочення мовної інформативності. Розгляд семантики і прагматики медичного дискурсу як ключової категорії діалогічної концепції взаємодії «лікарів без кордону» є перспективним напрямком подальших лінгвістичних досліджень.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Боцман А. В. Структурно-семантичні та прагматичні особливості фармацевтичних текстів (на матеріалі англomовних інструкцій до вживання лікарських препаратів) : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / Боцман Анрій Васильович ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2006. – 20 с.
2. Віт Ю. В. Англomовна офтальмологічна термінологія : лінгвокогнітивний аспект : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / Віт Юлія Валеріївна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2006. – 20 с.
3. Вострова С. В. Лінгвокогнітивні та комунікативно-прагматичні особливості сучасного англomовного медичного дискурсу (на матеріалі медичних текстів з проблематики ВІЛ/СНІДу) : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / Вострова Світлана Володимирівна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с.
4. Д'яков А. І. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. І. Д'яков. – К. : Academia, 2000. – 218 с.
5. Новий англо-український медичний словник : 75000 термінів / ред. М. Бенюмович, В. Ринкін; – К. : Довіра, 2007. – 610 с.
6. Рогач Л. В. Семантична основа лінгвістичних термінів в українській та англійській мовах: автореф. канд. філол. наук : 10.02.15 – «Загальне мовознавство» / Рогач Людмила Василівна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2000. – 20 с.
7. Стоянова І. Ф. Лексико-семантична система англomовної травматологічної термінології) : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04 «Германські мови» / Стоянова Ірина Федорівна ; Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2007. – 20 с.
8. Banai K. Communication Disorders : Auditory Processing Disorders. International Encyclopedia of Rehabilitation / Ken Banai : University of Michigan Press, 2012. – 236 p.
9. List of Diseases. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aarda.org/autoimmune-information/list-of-diseases>

REFERENCES

1. Botsman, A. V. (2006). Strukturno-semantychni ta pragmatychni osoblyvosti pharmatsevychnyh tekstiv (na materialy anglomovnyh snstruktsii do vzyvannya likarskyh preparativ) : avtoref. dis... kand. philol. nauk : 10.02.04. [Structural-semantic and pragmatic peculiarities of pharmaceutical texts (on the basis of English-language medicines): PhD thesis abstract: 10.02.04]. Kyiv.
2. Vit Yu. V. (2006). Anglomovna oftalmogichna terminolohia : lingvocognityvnyi aspect : avtoref. dis... kand. philol. nauk : 10.02.04. [English-language ophthalmological terminology: linguistic cognitive aspect: PhD thesis abstract: 10.02.04]. Kyiv.
3. Vostrova, S. V. (2006). Lingvocognityvni ta komunikatyvno-pragmatychni osoblyvosti suchasnoho anglomovnoho medychnogo diskursu (na materialy medychnyh tekstiv z problematyky VIL/SNID) : avtoref. dis... kand. philol. nauk : 10.02.04. Kyiv. [Linguistic cognitive and communicative-pragmatic medical texts with the problematics of HIV/AIDS: PhD thesis abstract: 10.02.04]. Kyiv.
4. Dyakov A. I. (2000). Osnovu terminotvorennya : semantychni ta sociolinguistychni aspekty. [Basics of term formation: semantic and sociolinguistic aspects]. Kyiv: Academia.
5. Novyi anglo-ukrainskyi medychnyi slovnik : 75000 terminiv (2007). / ed. M. Benyumovych, V. Rynkin. [New English-Ukrainian Medical Dictionary: 75000 terms]. Kyiv: Dovira.
6. Rogach L. V. (2000). Semantychna osnova linguistychnyh terminiv v ukrainskii ta angliiskii movah : avtoref. dis... kand. philol. nauk : 10.02.15. Kyiv. [Semantic basics of linguistic terms in Ukrainian and English: PhD thesis abstract: 10.02.15]. Kyiv.
7. Stoyanova I. F. (2007). Leksyko-semantychna systema anglomovnoi travmatologichnoi terminolohii) : avtoref. dis... kand. philol. nauk : 10.02.04. Odesa. [Lexical-semantic system of English traumatology terminology: PhD thesis abstract: 10.02.04]. Odessa.
8. Banai K. (2012). Communication Disorders : Auditory Processing Disorders. International Encyclopedia of Rehabilitation : University of Michigan Press.

9. List of Diseases. (2013). URL : <http://www.aarda.org/autoimmune-information/list-of-diseases>.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Заболотна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Tetyana Zabolotna – Ph.D. (Philology), assistant professor of the department of foreign philology, translation and applied linguistics of HSEE «Pereyaslav-Khmelnytsky State Hryhoriy Skovoroda Pedagogical University».

УДК 81'276:616.31

**СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ТЕКСТ:
ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ
І НЕДОЛІКИ ЙОГО ВТІЛЕННЯ**

Тетяна ЛЕЩЕНКО (Полтава, Україна)

Марина ЖОВНІР (Полтава, Україна)

Наталія БОНДАР (Полтава, Україна)

e-mail: m.zhovnir@gmail.com

ЛЕЩЕНКО Тетяна, ЖОВНІР Марина, БОНДАР Наталія. СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ТЕКСТ: ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ І НЕДОЛІКИ ЙОГО ВТІЛЕННЯ

У цій статті розглянуто особливості нормування слововжитку у сфері науки. Проаналізовано специфіку мовного втілення науковцем фактичного матеріалу. Акцентовано на значущості лінгвального оформлення наукових фахових текстів. Крім цього, виявлено основні мовні вади наукового стоматологічного дискурсу, проаналізовано випадки неправильного і невмотивованого вживання мовних одиниць у фаховому мовленні стоматологічної сфери.

Ключові слова: науковий стиль, науковий текст, стоматологічний дискурс, фахове мовлення, термін, унормованість.

LESCHENKO Tatiana, ZOVNIR Marina, BONDAR Natalia. MODERN SCIENTIFIC STOMATOLOGICAL TEXT: FUNCTIONAL PURPOSE AND DRAWBACKS OF ITS IMPLEMENTATION

The problems of stylistic perfection and communicative potential of scientific discourse have been under consideration of scientists in different fields of knowledge for a long time. This article focuses attention on the language of dental sphere. The main purpose of this paper is to find out and to describe the specific features of the functioning of the scientific style in the language of dentistry. The aim of the research is to reveal and analyze major stylistic issues in scientific dental discourse. The article deals with the peculiarities of the standardization of using verbal resources of the Ukrainian language for the results of scientific research representation. It also shows us the analysis of common mistakes in scientific style in the context of the current dental industry in Ukraine. The illustrative material in this scientific article is a selection of different scientific texts, articles, textbooks and dental dictionaries. As a result of reviewing theoretical and methodological basics of standardizing the language of science and studying discourse fragments, the current state of observing usual word use norms in the course of writing dental scientific discourse texts in different genres: original abstracts, articles, manuals, textbooks, monographs, etc. has been investigated. The study of multi-genre samples of the dental discourse revealed their communicative inadequacy and stylistic imperfections. In addition, the main language defects of the scientific dental discourse were discovered. We proved that the perfect scientific text is meant not only to pass specific information, but also to present it as simply and quickly as possible. We made sure that disregarding established norms when creating scientific texts leads to stylistic errors. We consider the perspective for further research in studying stylistic issues in scientific discourse, dental in particular. Interesting and valuable, in our opinion, is the study of dental scientific texts correspondence to the basic communicative features of the language.

Keywords: scientific style, scientific text, dental discourse, professional speech, term, normality.

Питання стильової довершеності й комунікативного потенціалу наукового мовлення вже віддавна активно обговорюють учені різних галузей знань. Розглядають украй гострі проблеми формування практики наукового текстотворення, текстосприйняття і в сучасному вітчизняному мовознавчому світі (М. Д. Гінзбург, Н. В. Зелінська, А. П. Коваль, М. І. Кочан, О. Ю. Лаврінець, Т. О. Лещенко, Л. І. Мацько, Н. Ф. Непийвода, Т. В. Радзівська, О. П. Селігей, О. М. Семенов, Т. П. Тернавська, А. В. Ткач та ін.).

Достеменно відомо: новітня наукова парадигма сприяє смисловій трансформації та системній еволюції форми наукової продукції. Усталені стильові традиції доповнюють умотивовані дослідниками міркування щодо важливості внормованого й, безумовно, стилістично коректного втілення науковцем інтерпретованих ним уже відомих фактів. Маємо на увазі стрімку зміну поглядів на пріоритет змісту наукового тексту над його мовним оформленням.

Незважаючи на усвідомлення правильності твердження про важливість положень та умовиводів, які вчений намагається запропонувати широкому загалу читачів, міркування про необхідність посиленої уваги до оформлення наукового мовлення й форми репрезентації фахової інформації не викликають щонайменших сумнівів. «Довершений науковий текст має не просто передавати інформацію, а повідомляти її якомога легше й швидше. Такий текст